Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Alg? Ölçe?i (ÜYAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Alg? Ölçe?i (ÜYAÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32319

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Alg? Ölçe?i (ÜYAÖ), Hasan Said Tortop ve Merve Sarar taraf?ndan 2018 y?l?nda adaptasyon çal??mas? yap?larak Türkçeye kazand?r?lm?? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, bireylerin **üstün yeteneklilik** kavram?na, üstün yetenekli bireylerin özelliklerine, tan?lanma süreçlerine ve özel e?itim programlar?na dair sahip olduklar? alg?lar? ve tutumlar? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Toplam 25 maddeden ve dört alt boyuttan olu?an ÜYAÖ, 5'li Likert ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir. Ölçe?in psikometrik özellikleri, yüksek iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa: .98) ve kabul edilebilir uyum indeksleri ile desteklenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yeteneklilik, Alg? Ölçe?i, Özel E?itim, ÜYAÖ, Adaptasyon, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçe?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Hasan Said Tortop, Merve Sarar

Amaç

Ölçe?in temel amac?, e?itimciler, ebeveynler veya ilgili payda?lar gibi çe?itli gruplar?n **üstün yetenekliler e?itimi** hakk?ndaki mevcut alg?lar?n? ve inançlar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu alg?lar, e?itim politikalar?n?n ve uygulamalar?n?n geli?tirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

ÜYAÖ, dört ana alt boyutta toplanan maddeler arac?l???yla, kat?l?mc?lar?n üstün yeteneklili?in do?as?na, tan?lanma yöntemlerinin yeterlili?ine ve bu bireyler için sunulan e?itim programlar?n?n gereklili?ine yönelik dü?üncelerini nicel olarak belirlemeye hizmet eder. Böylece, alanda mevcut bilgi bo?luklar? veya yanl?? inan??lar tespit edilebilir.

Yap?

Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Alg? Ölçe?i (ÜYAÖ), 25 maddeden olu?makta ve dört temel alt boyutu ölçmektedir. Bu alt boyutlar, üstün yeteneklili?e dair alg?n?n çok boyutlu do?as?n? yans?tmaktad?r:

Üstün Yeteneklilik Kavram? (5 Madde): Bireylerin üstün yeteneklili?in yayg?nl???na ve do?as?na dair genel inançlar?n? ölçer (Örnek madde: Üstün yeteneklilik bütün çocuklarda görülen bir ?eydir).
Üstün Yeteneklilik Özellikleri (9 Madde): Üstün yetenekli çocuklar?n geli?imsel özelliklerine ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

heterokronik geli?im gösterip göstermediklerine dair alg?lar? de?erlendirir (Örnek madde: Üstün yetenekli çocuklar sosyo-duygusal, zihinsel ve kas geli?imleri e? zamanl? de?ildir).
Üstün Yeteneklili?in Tan?lanmas? (6 Madde): Do?ru tan?lama yöntemlerine ili?kin görü?leri inceler, özellikle geleneksel **IQ testleri** gibi araçlar?n merkezi rolüne odaklan?r (Örnek madde: Üstün yeteneklili?i do?ru ve tam olarak tan?laman?n yolu, IQ testleri gibi geleneksel de?erlendirme araçlar?n? kullanmak olmal?d?r).
E?itim Program? (5 Madde): Üstün yetenekli ö?renciler için özel e?itim programlar?n?n zorunlulu?u ve etkinli?i hakk?ndaki inançlar? ölçer (Örnek madde: Üstün yetenekli çocuklar kendileri için özel e?itim programlar? olmadan da ba?ar?l? olurlar).

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, bir Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n teorik modele uygunlu?unu de?erlendirmek için çe?itli uyum indeksleri sunmu?tur.

Elde edilen uyum indeksi de?erleri ?unlard?r: χ^2=1104.5, serbestlik derecesi (df)=425, p=.000. Di?er önemli uyum indeksleri ise ?u ?ekildedir: RMSEA, 0.071; χ^2/df oran?, 2.59; NFI=.60; CFI=.70; GFI=.81; PCLOSE= .000. χ^2/df oran?n?n 2.59 olmas? kabul edilebilir s?n?rlar?n içinde yer almakla birlikte, CFI ve NFI gibi uyum indekslerinin dü?ük (.70 ve .60) olmas?, modelin mükemmel bir uyum sergilemedi?ini, ancak adaptasyon ba?lam?nda kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

ÜYAÖ'nün iç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ile incelenmi?tir. Yap?lan analiz sonucunda ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) .98 olarak hesaplanm??t?r.

Bu de?er, psikometrik aç?dan mükemmele yak?n bir düzeyde iç tutarl?l??a i?aret etmektedir. Genellikle .70 ve üzeri de?erler kabul edilebilir say?l?rken, .98 gibi yüksek bir katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda son derece tutarl? oldu?unu ve güvenilirli?in arzu edilen en üst düzeye ula?t???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde do?rulanmas? amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in 25 madde ve 4 alt boyuttan olu?an teorik yap?s?n? desteklemektedir.

DFA sonuçlar?, modelin genel olarak kabul edilebilir bir uyum sergiledi?ini göstermekle birlikte (RMSEA: 0.071, χ^2/df: 2.59), özellikle NFI ve CFI de?erleri, modelin baz? modifikasyonlara aç?k

ARABPSYCHOLOGY.COM

olabilece?ini dü?ündürmektedir. Ancak adaptasyon çal??mas?n?n amac? do?rultusunda, elde edilen bu dört faktörlü yap? (Kavram, Özellikler, Tan?lama, E?itim Program?), üstün yetenekliler e?itimine ili?kin alg?y? ölçmek için geçerli bir temel sa?lamaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendi kendine raporlama (Self-Report), 25 madde ve 4 alt boyut.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üstün yetenekliler e?itimi ile ili?kili bireyler (Ö?retmenler, ebeveynler, üniversite ö?rencileri veya genel kamuoyu).

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve e?itim alan?nda çal??anlar.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal adaptasyon çal??mas?, özellikle e?itim alan?ndaki payda?lar? hedef alm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum). Yüksek puanlar, üstün yetenekliler e?itimine ili?kin olumlu alg?lar? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yeteneklilik E?itimi, Alg?, Cronbach Alfa, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Psikometri, Türkiye.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresi: hasantortop@aydin.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Hasan Said Tortop

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018 (Adaptasyon ve Yay?n Y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik çal??malarda kullan?m için genellikle yazar?n iznine tabidir. ?leti?im bilgileri mevcuttur.

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ustun-

ARABPSYCHOLOGY.COM

yetenekliler-egitimine-iliskin-algi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tortop, H. S. ve Sarar, M. (2018). Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Bilgi Testi geli?tirme ve Alg? Ölçe?i adaptasyon çal??mas?. *Üstün Zekal?lar E?itimi ve Yarat?c?l?k Dergisi, 5*(1), 67-89, https://dergipark.org.tr/tr/pub/jgedc/issue/40757/441518.

Üstün Yetenekliler E?itimine ?li?kin Alg? Ölçe?i (ÜYAÖ) Maddeleri

Ölçek Derecelendirmesi: 5'li Likert (1= hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum)

ÜYAÖ, toplam 25 madde ve 4 alt boyuttan olu?maktad?r:

Üstün Yeteneklilik Kavram? (5 Madde):

Örnek Madde: Üstün yeteneklilik bütün çocuklarda görülen bir ?eydir.

Üstün Yeteneklilik Özellikleri (9 Madde):

Örnek Madde: Üstün yetenekli çocuklar sosyo-duygusal, zihinsel ve kas geli?imleri e? zamanl? de?ildir.

Üstün Yeteneklili?in Tan?lanmas? (6 Madde):

Örnek Madde: Üstün yeteneklili?i do?ru ve tam olarak tan?laman?n yolu, IQ testleri gibi geleneksel de?erlendirme araçlar?n? kullanmak olmal?d?r.

E?itim Program? (5 Madde):

Örnek Madde: Üstün yetenekli çocuklar kendileri için özel e?itim programlar? olmadan da ba?ar?l? olurlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM